

Hurakka

Nro 4/ 10.12.2008

Vantaan kansanperinteen ystävät ry:n sisäinen tiedotuslehti

Hurakka

on Vantaan kansanperinteen ystävät ry:n sisäinen tiedotuslehti. Toimintasuunnitelmassa on sovittu, että se ilmestyy noin 4-5 kertaa vuodessa. Lehti toimii tiedotuskanavana toimikuntien, hallituksen ja jäsenten etuja vaalien. Jokaisella on mahdollisuus käyttää palstatilaa lehdessä.

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Hyvät ystävät!

Juhlavuotemme alkaa olla loppuillaan. Paljon on taas tänä vuonna tehty ja tapahtunut. Jos pieni itsekehu sallitaan niin voisin sanoa, että harva meidän seuramme kokoinen yhdistys (hieman toistasataa jäsentä) saa niin paljon aikaa kuin Vantaan kansanperinteen ystävät. Se johtuu erityisesti siitä, että seuramme jäsenistä suurin osa toimii aktiivisesti seuramme tilaisuuksissa. Kevään 20-vuotisjuhlassa lähes kaikki seuramme jäsenet olivat mukana, Eojuhlilla oli enemmistö jäsenistä töissä, kekrijuhlassa noin puolet ja lauantain 22.11. pikkujoulujuhlaankin odotan oikein väentungosta. Ainoat tilaisuudet, joissa on vielä parantamisen varaa, ovat seuran sääntömääräiset kokoukset. Tiistaina 18.11. pidetyssä syyskokouksessamme oli 16 osanottajaa. Ensi vuonna ovat jälleen uudet haasteet edessä. Syyskokouksessa suunnittelimme jatkavamme vuosijuhlan viettoa keväisin, tosin hieman vaatimattomammalla tavalla kuin tänä vuonna, kunnes tulemme vuoteen 2013, jolloin on jälleen suuren juhlan aika seuramme viettäessä silloin 25-vuotisjuhlaa. Elojuhlat vaativat taas ensi vuonna huomattavan työpanoksen seuramme jäseniltä ja ehkä lähdemme jälleen matkalle. Syksyllä 2009 ovat sitten taas vuorossa Kekri-juhla, pikkujoulujuhla ja joulumyyjäiset.

Kun tätä kirjoitettaessa katson ikkunasta ulos, näyttäisi mahdolliselta, että saisimme tänä vuonna tänne etelärannikollekin perinteisen valkean joulun. Sitä odottaen toivotan kaikille seuramme jäsenille oikein mukavaa joulun-aikaa!

Kalervo Pelkkikangas
Puheenjohtaja

MISTÄ OLEMME KOTOISIN?

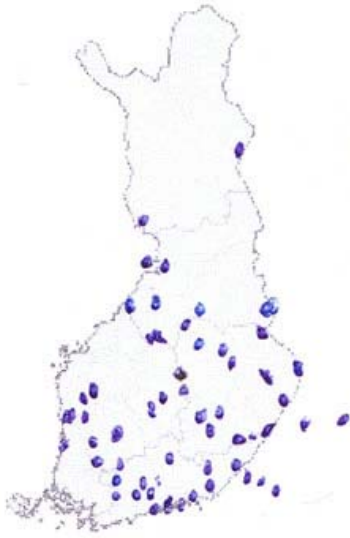
Tämän joulu-Hurakan tekemiseen osallistuitte melkein te kaikki, hyvät lukijat, joten kiitos kuuluu teille! Suoritin nimittäin laajan kyselyn jäsentemme keskuudessa muutamina viime viikkoina. Osalle lähtivät kysymykset sähköpostilla, niille siis, joiden sähköpostiosoitteet olivat tiedossa. Lopuille soitin. Ensimmäiseksi tiedustelin mahdollisia sähköpostiosoitteita jäsenrekisteriämme varten. Olisi hyödyllistä tavoittaa nopeasti jäseniä pikaisissa tiedotusasioissa, joita oli muunmuassa tämänvuotisesta pikkujoulujuhlasta kertominen. Kävi ilmi, että 97:stä jäsenestämme 52 tavoittaa sähköpostitse. Yhdeksää jäsentä en saanut kiinni ollenkaan. Kysyin myös muita mahdollisesti muuttuneita yhteystietoja. Pahoittelen, jos olen soittamisellani kovastikin häirinnyt ihmisiä! Täytyy kuitenkin kertoa, että minulla oli monia mukavia ja antoisia juttelutuokioita eri henkilöiden kanssa, joita en ehkä ole kaikkia tavannutkaan aikaisemmin, mutta kaikkien kanssa en ehtinyt keskustelemaan kuin hetken verran.

Tämänvuotista Elojuhla-teemaa sivuten ryhdyin siis kartoittamaan mistä kaikkialta Suomesta olemme kotoisin eli mitä Suomen heimoja edustamme. Tulokseksi tuli, että eteläpohjalaisia on seuramme jäsenistä kolme, jotka ovat kotoisin Jalasjärveltä, Kauhajoelta ja Isojoelta. Pohjois-Pohjanmaalta Oulunsalosta tulee yksi henkilö, kuten Kalajoelta, Hailuodosta ja Haapavedeltäkin. Hämmäläisiä kansanperinteen ystäviä on seitsemän ja edustettuina ovat paikkakunnat Tampere, Kiikka, Loppi, Tammela, Forssa, Lahti ja Koijärvi. Keski-Suomesta ovat kotoisin kaksi jyvaskyläläistä, yksi pihtiputaalainen ja yksi leivonmäkinen. Kainuusta tulee yksi kajaanilainen ja yksi kuhmolainen. Lappia edustavat kaksi kemiläistä ja yksi sallalainen seuramme jäsen. Satakunnasta ja Varsinais-Suomesta on

ilmoittanut olevansa kotoisin kuusi henkilöä, paikkakunnat ovat Luvia, Siikainen, Kiikoinen, Rauma, Loimaa ja Somero. Savolaisten osuus on seurassamme vahva. Puumalasta tulee kolme henkilöä, Kiuruvedeltä ja Iisalmesta kummastakin kaksi henkilöä ja Vesannosta, Nilsiästä, Varpaisjärveltä, Joroisista, Sämingistä, Mikkelistä, Heinävedeltä ja Haukivuorelta kustakin yksi henkilö. Pohjoiskarjalaista syntyperää ovat kolme enolaista ja yksi joensuulainen, pielisjärvinen, lieksalainen ja ilomantsilainen. Etelä-Karjalaiset Saaren pitäjässä ja Joutsenossa syntyneet sekä Luovutetun Karjalan puolella Heinjoella, Tienhaarassa, Sortavalassa (kaksi henkilöä), Vahvialassa ja Pitkärannassa syntyneet vahvistavat karjalaista edustusta. Kymenlaaksolaisia seuramme jäseniä on kaksi, Kymissä ja Iitissä syntyneet. Uusimaa vie sittenkin voiton, helsinkiläisiksi on ilmoittautunut 12 jäsentä, Helsingin maalaiskuntalaisia on kolme ja löytyypä joukosta sipoolainen, vihtiläinen, espoolainen, loviisalainen ja porvoolainenkin. Yksi seuramme jäsen on kotoisin Uudenmaan Pyhäjärveltä eli nykyisestä Karkkilasta. Kaksi kansanperinteen ystävää on kotoisin Suomen ulkopuolelta, Maria Nevalainen on Itävallasta ja Torsten Berglind Ruotsista. (Pyydän anteeksi, jos olen taivuttanut väärin joitakin paikkakuntien nimiä! Toim.huom.).

Kun kysyin kysymyksen “mistä olet kotoisin?”, huomasin jälkepäin, että minun olisi pitänyt tarkentaa kysymystä siten, että olisi tiedusteltu lisäksi, mistä kunkin vanhemmat ovat kotoisin. Kotoisin oleminen voi tarkoittaa niin monta asiaa, joko syntymäpaikkaa tai lapsuuden asuinpaikkaa. Ihminen voi tuntea kuuluvansa johonkin heimoon, joka on aivan eri kuin kotipaikan mukainen. Jotkut teistä huomasivatkin lisätä vastaukseensa vanhempiensa syntyperän. Näin saimme “hei-

molaisuuteen” lisäväriä. Karjalaisiksi itsensä tuntevat neljä muualla syntynyttä. Monet ovat lisäksi kahden eri heimon yhdistelmiä. Joukostamme löytyy yksi hämäläis-savolainen, yksi savolais-varsinais-suomalainen, kaksi hämäläis-karjalaista, yksi karjalais-varsinais-suomalainen sekä kaksi hämäläis-etelä-pohjalaista. Eräs kertoi olevansa savolainen jo ainakin kymmenennessä sukupolvessa.

Vantaan kansanperinteen ystävät ry:n jäsenien kotipaikat vapaamuotoisesti Suomen kartalle merkittynä

Näin jäsenemme esittelevät syntyperäänsä ja eri paikkakuntia:

Minä olen syntynyt Lounais-Hämeessä, perinteisessä Tammelan kunnassa, joka oli aikoinaan suuri emäpitäjä. Noin reilut sata vuotta sitten siihen kuuluivat ainakin mm. nykyiset Forssa, Jokioinen, Koijärvi (joka sittemmin liitettiin Forssaan ja Urjalaan). Tammelan kautta kulki aikoinaan Turun ja Hämeenlinnan välinen Hämeen Härkätie, joka vieläkin on käytössä osittain ja josta laulu “tuu tuu tupakkirulla, mistäs sitä tullaan, tulin pitkin Turun tietä, hämäläisten härkätietä...”, kertoo. Tammelassa on Lounais-Hämeen helmeeksi kutsuttu luonnonkaunis Saaren kansanpuisto. Kansanpuiston läheisyydessä on Kaukolanharjun näkötorni, jossa kannattaa pistäytyä, jos on sielläpäin käymässä. Tammelassa sijaitsee myös Eerikkilän urheiluopisto jossa kannattaa käydä vaikkapa lounaalla, jos kulkee Pori-Helsinki tietä. Tie urheiluopistolle poikkeaa 2-

tieltä oikealle Helsingistä Forssan ja Poriin mentäessä. Sen tien varressa on myös Lounais-Hämeen luontokeskus, joka on käymisen arvoinen paikka. - Matti Mäkelä

Olen kotoisin Lapin läänistä, Kemin kaupungista, jossa synnyin vuonna 1953. Vanhempani olivat kotoisin Varkaudesta, siis minunkin suonissani virtaa savolaisveri, mutta se on maustettu ripauksella Lapin taikavoimaa. Isälläni oli auto jo silloin kun olin pikkutyttö, ja perheemme reissasi ympäri Suomea ja Norjaa telta takakontissa. Kalastimme milloin Lapin tunturipuroissa, milloin Jäämeren rannoilla. Tein treffit Helsinkiin vuonna 1982 silloisen poikaystäväni, nykyisen mieheni kanssa, ja olen sillä tiellä. Ikävöin pohjoiseen varsinkin talvisin, kaipaen purevan kylmiä hiihtoreittejä meren jäällä Kemissä. Hyttysiä ei ole yhtään ikävä. Parasta Etelä-Suomessa on se, että täällä voi kasvattaa omenapuita. Kemin korkeudella menestyvät vain muutamat koristeomenapuu. Minullakin on muutama oma puu. - Pirjo Lackberg

Äitini on kotoisin Peräseinäjoelta ja isäni Isojoelta eli Pohjanmaalta molemmat, minä olen syntynyt Isojoella ja minut on tuotu n. 4-vuotiaana Helsinkiin, Kallion kaupunginosaan 3-linjalle. Asuimme Kalliossa niin kauan, että kävin 1-2 luokan koulussa Kallion kirkon vieressä olevassa koulussa, sitten muutimme Espooseen jossa vietin nuoruuteni. - Hannele Tuovinen

Olen kotoisin Helsingistä, jossa synnyin nais-tenklinikalla. Lapsuuteni olen asunut Rööperissä. - Aimo Hakkarainen

Vaimoni Maija on syntynyt Vahvialassa Viipurin lähellä ja minä Laatokan rannalla Pitkärannassa, evakkoreissun jälkeen sodan loputtua päädyttiin Tikkurilaan, vaimoni perheeseen Rekolaan - Erkki Lampelo

Osoitteeni oli Helsingin maalaiskunnassa aikoinaan Dickursby, Sottungsby. - Ruth Asplund

Enossa kävin syntymässä. Malmin kautta muutettiin landle Tikkurilaan vuonna 1960. Siitä lähtien olen parin kilometrin säteellä kortteerannu. - Ossi Pakarinen

Olen syntynyt Mikkelissä ja kotoisin Tuusulasta, Jokelasta, Vantaalla olen asunut 52 vuotta. - Sirkka-Liisa Syrjänen

Vanhempani asuivat isäni liikkuvan TVH-työmaan vuoksi syntymäni aikoina Mäntyharjulla Savossa. Ja muutenkin lienen savolainen, kun isä oli Karjalasta ja äiti Hämeestä syntyisin. En kuitenkaan pidä itseäni mäntyharjulaisena, sillä olin 10 kk vanha, kun perhe muutti sieltä Kymiin. Siellä kasvoinkin, sieltä lähdin sotilapseksi Ruotsiin ja palasin. Kymi oli itsenäinen kunta, Kotkan kaupungin emäpitäjä vuoteen 1951 asti. Silloin siitä tuli Karhulan kauppala. Niinpä olen aina kokenut olevani juuri Karhulasta kotoisin. Vuonna 1977 sekä Kymi että Karhula liitettiin Kotkan kaupunkiin. - Liisa Pöyhönen

Olen syntynyt Kajaanissa, siellä vietin myös lapsuuteni ja nuoruuteni siihen saakka kunnes lähdin opiskelemaan tänne Etelä-Suomeen. - Anneli Korhonen

Olen syntynyt Helsingissä ja asunut Pitkän sillan pohjoispuolella viimeksi Vallilassa. 1959 mentyäni naimisiin muutamme Vantaalle Hiekkaharjuun. Hiekkaharju valittiin siksi että oli hyvä junayhteys Helsinkiin, jossa olimme vaimoni kanssa töissä. - Jorma Vartiainen

Iitissä olen syntynyt ja muutamat ensi vuodet asuin Kouvolassa, kunnes vanhempani muuttivat takaisin Iittiin. Identiteetti, kymenlaaksolaisuus, ei mielestäni elä kovin voimakkaana minussa, maaseutu ja kyläkulttuuri kylläkin. - Anja Juhola

Olen Enolainen ja siellä kirjoilla aina ollut. - Pekka Räisänen

Minä olen ihan aito savolainen, olen syntynyt Iisalmissa. Äiti savolainen ja isä hämäläinen. - Eeva-Liisa Pekkarinen

Olen syntynyt Tampereella, mutta asunut suurimman osan elämästäni Helsingissä. Äitini oli kotoisin Orivedeltä ja isäni Vaasasta. Kummatkaan eivät ole enää elossa. - Kalervo Pelkkikangas

Olen paljasjalkainen helsinkiläinen. - Eija Palmu

Olen syntynyt Etelä-Karjalassa, Joutsenossa. Siellä imin kaikenlaisia karjalaisia vaikutteita ja tunnen itseni karjalaiseksi. Isäni on syntynyt Heinävedellä Savossa ja äitini suku on kotoisin Varsinais-Suomesta. Joten aito karjalainen en ikävä kyllä ole. - Maire Lipponen

Olen syntynyt ja viettänyt lapsuuteni ja osan nuoruuttani Pielisjärvellä. Suuri muuttoaalto 60-luvun lopulla heitti minutkin tänne eteläiseen Suomeen ja tännehan sitä sitten jäätiin eikä Pielisjärveäkään enää ole. Kuntaliitoksessa Lieksa otti pielisjärveläiset omakseen. - Helena Siniketo

Minä olen kotoisin Forssasta, siellä synnyin ja 19 vanhana lähdin maailmalle, ensin kouluun ja sitten töihin. Täältä Helsingin seudulta löytyi minun leipäpuuni. Vanhempani olivat Karjalan evakoita. Äitini oli Sortavalasta ja isäni Muolaasta Karjalan Kannakselta. - Maija Kohonen

Olen kotoisin Luvialta, äitini oli syntynyt Johanneksessa Karjalan Kannaksella ja isäni Luvialla. - Matti Ruuti

Olen syntynyt Lahden kaupungissa kesällä 1944 ja äitini on ollut kotoisin Pohjanmaalta Jalasjärveltä, alkuperäinen sukunimeni on ollut Raittila, isäni on syntynyt Hämeessä lähellä Lahden kaupunkia. - Raili Jokiharju

Synnyin Koijärvellä, siellä 1970-luvun lopulla kuuluisaksi tulleen lintujärven lähimaisemilla hämäläisen isän ja Kuolemajärveltä tulleen evakkotytön esikoisena maalaistalon tyttärekseksi. - Lea Heinämaa

JOULUPÖYDÄN HERKUT

Samassa yhteydessä tiedusteltiin parhaita joulupöydän herkkua. Kun olin kyselykierroksen puolella välissä keksin jo uuden kysymyksen ja päätinkin, että vuoden päästä joululehteen kysytään “muistorikkaimmasta joulukoristeesta”. Tähän toivoisi Hurakan toimitus saavansa jo nyt, kun joulukoristeet otetaan esille, pieniä tai isompia kirjoituksia ja valokuvia joulukoristeista, joihin liittyy jokin tarina!

Laatikoita piti jouluruoista parhaimpana 40 jäsentä heimoista riippumatta. Lanttulaatikkoa kannatti 5 savolaista, 2 karjalaista, 1 keski-suomalainen, 1 pohjoispohjanmaalainen, 1 satakuntalainen ja 1 hämäläinen, joista mainittakoon Lehtoset (Helsinki ja Puumala) sekä Helvi Mäntylä (Leivonmäki). Porkkanalaatikkoa piti parhaimpana 2 pohjoiskarjalaista, 1 savolainen ja 1 karjalainen, esimerkiksi Seppo Viljakainen (Joroisista) ja Eila Vuorela (Tienhaarasta). Lanttu- sekä porkkanalaatikko -yhdistelmä sai seuraavan kannatuksen: 1 Kymenlaakso, 1 Uusimaa, 1 Keski-Suomi ja 1 Etelä-Pohjanmaa. Haapavedeltä kotoisin oleva Aila Berglind kertoi, että heidän joulupöydässään ovat porkkana-, lanttu-, maksa-, perunalaatikoiden lisäksi myös makaronilaatikko. Toimittaja Mirja muistelee, kuinka karjalainen äiti nimitti lanttulaatikkoa “lanttustuuvingiksi”. Onko tämä kenellekään muulle tuttu nimitys?

Imelletty perunalaatikko vei laatikoista voiton. Sitä äänestivät 7 savolaista, 2 uusimaalaista, 1 lappilainen ja 1 hämäläinen. “Meidän joulupöytäme ei ollut joulupöytä ilman perinteistä hämäläistä perunalaatikkoa, jota imellytettiin vuorokausi”, kertoo Sirkka-Liisa Syrjänen. Vihdistä kotoisin oleva Terttu Salonen puolestaan murehtii kuinka tätä hänen ehdotonta herkkuaan ei hänen tuttavapiirissään enää kukaan saa täydellisesti onnistumaan. Imelletyn perunalaatikon mainitsevat myös Kemiläiset (Mäntsälä, Kiuruvesi).

Kalaruoista siian mätiä kannatti Pohjois-Pohjanmaalta ja Lapista kotoisin olevat seuramme jäsenet. Kymenlaaksolainen kelpuuttaisi siian mädin lisäksi muikun mädin. Graavi lohella herkuttelisivat mieluiten kaksi hämäläistä, yksi Pohjois-Pohjanmaalta, Kymenlaaksosta ja Satakunnasta. Hailuotolainen Liisa Kihniä ja helsinkiläiset Tuula Leppävirta sekä Mariette Sauhke valitsivat graavin siian. Yksi karjalainen, hämäläinen ja pohjoisuomalainen mainitsivat sillin. Lipeäkala oli yllättäen vain yhden etelä- ja pohjoispohjanmaalaisen suosikki.

Kinkku taitaa olla kuitenkin jouluruokapöydän “kunkku”. Sitä mieltä olivat seitsemän savolaista, viisi uusimaalaista, kolme hämäläistä, kaksi länsisuomalaista, kaksi pohjoisuomalaista sekä yksi keskisuomalainen ja eteläpohjalainen. Kinkun mainitsivat Asplundit (Hels.mlk ja Sipoo), Berglindit, Hyvöset (Iisalmi, Kiuruvesi), Tyyne Kokkarinen (Varpaisjärvi), Lehtiset (Kiikka, Kiikoinen), Löppöset (Puumala, Sääminki), Raimo Markkula (Hki), Marja Sandberg (Somero) sekä Suorrot (Haukivuori, Hki).

Rosollia piti parhaimpana jouluruokana 3 savolaista, 2 karjalaista, 1 helsinkiläinen, 1 pohjoisuomalainen, 1 länsisuomalainen ja 1 hä-

mäläinen, kuten Ritvat Markkula (Kemi) ja Nieminen (Pihtipudas).

Joulun jälkiruoista sekahedelmäkeittoa kermavaahdolla nauttii Anja Juhola. Helena Kuisma Kalajoelta kertoo, kuinka Pohjois-Pohjanmaalla syötiin riisipuuroa sekahedelmäkeiton kera ja puurossa oli manteli. Vesannolta kotoisin olevan Matti Tarvaisen jouluherkku on riisipuuro ja rusinasoppa, samoin Leena Lindroosin Joensuusta. Rusinasoppaa kutsuttiin Etelä-Pohjanmaalla ja Hämeessä “väskynäsopaksi”. Hannele Tuovinen muistelee: “äitini teki jouluksi aina riisipuuron kanssa väskynäsoppaa joka oli meillä rusinasoppaa, jossain muualla se on ehkä luumusoppaa tai sekahedelmäkiisseliä”. Salmilaisen äidin tytär Maire Sievänen valmistaa jälkiruoaksi karpalokiisseliä. Hänen mielestään ainoa oikea porkkanalaatikko tehdään ohraryyneistä, johon laitetaan voita pinnalle. Sallasta kotoisin oleva Outi Korpi valmistaa karpalosta tai lakasta joulun jälkiruoan. Puumalalainen Liisa Tanskanen suosii puolestaan luumukermahyytelöä.

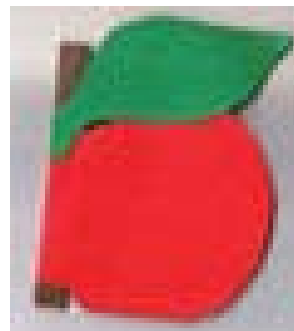
Jouluruokapöydän erikoisuudet

Pirjo Lackberg kertoo: “meillä syödään jouluna tavallisia perinteisiä jouluruokia mutta myös aina poronkärjistystä, perunamuhennosta ja puolukoita. Näin muistelemme pohjoista Suomea.” Helsingistä kotoisin oleva Marjatta Hiltunen valmistaa täytettyä kalkkunaa Yhdysvalloissa viettämänsä ajan muistoksi. Liisa Kihniä on muuttanut joulumenuaan perheen kahden kasvissyöjän mieltymysten mukaiseksi. Ruth Asplund muistelee kuinka Helsingin maalaiskunnassa syötiin perunapuuroa sota-ajan jouluina.

Saaren pitäjältä kotoisin oleva Satu Raninen kokeilee joka joulu jotain uutta reseptiä, aikaisempina jouluina hän on tehnyt muunmuassa punakaali- ja punajuurikiusausta. Aila Berglind aikoo kokeilla lohirullan tekoa tänä jouluna. Irja Seetula muistelee kuinka hämäläiset laatikkoruoat ja sallatti valmistettiin Lopella itse kasvatetuista ja keitetyistä juu-

reksista. Sallattiin laitettiin tavallista suola-silakkaa ja maustekurkkua, punajuurta, porkkanaa ja perunaa, mutta ei omenaa. Punajuurella värjättiin kermavaahto höysteeksi. Jälkiruoaksi tarjottiin riisipuuroa ja väskynäsoppaa. Puurossa oli manteli.

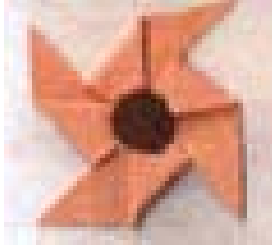
Espoosta kotoisin oleva Tuomas Vaherlehto mainitsee parhaimmaksi joulupöydän herkuksi karjalanpiirakat. Maija Kohosen mielestä “mikään ei voita karjalanpaistia joulupöydässä, sitä oli lapsuudenkodissani aina jouluna ja sitä teen minäkin aina joulupöytäni. Karjalan piirakat ovat myös perinne, niitä teen tyttäreni kanssa aina jouluksi, joskus muulloinkin”. Raili Jokiharju toteaa, että “joulupöydässä pitäisi mielestäni aina olla karjalanpaistia, perunalaatikkoa, rosollia ja kalaa, esim. sillii ja kraavilohta. Jälkiruoaksi vaikka suklaakakkua”. Sortavalasta kotoisin olevalle Aune Tarvaiselle punaiset tuoksuvat omenat tuovat

mieleen lapsuuden joulun. Hän lisää: “jouluherkku minulla ei ole. Rosolli ja lanttulaatikko tuovat joulun tuntua, koska niitä ei muulloin saa. Olemme perin vaatimattomia ruuan suhteen. Olenkin karsinut paljon pois ruokia joulupöydästä ja yksinkertaistanut ateriala. Joulun tarkoitus lienee jokin muu kuin ruoka”. Lea Heinämaa sanoo, että “joulu minulle ei tule, jos pöydässä ei ole imellettyä hämäläistä perunalaatikkoa ja ylikypsäksi paistettua sinappihuntuista kinkkua. Aikuisiän myötä joulupöytäni toinen ehdoton herkku on mäti, sipuli ja smetana kesällä pakastettujen uusien perunoiden kera sekä jääpalan sisään pakastetusta pullosta nautittu snapsi joulukalojen kanssa.”

Anneli Korhosen tärkeät jouluherkut ovat kinkku, ruskeat piparit ja tortut. “Ilman näitä joulupöytä ei ole joulupöytä”. Maria

Nevalaisen mielestä jouluna parasta ovat piparit, kun taas Ossi Pakarinen mainitsee joulutortut. Porvoosta kotoisin oleva Jutta Satola kertoo, että “kotijuusto on aina kuulunut joulupöytäämme kaikkien muiden herkkujen lisäksi. Ja parhaita se on tietenkin äidin valmistamana!”

Näin jäsenemme kertovat parhaimmista joulumuistoistaan

“Lapsuuden joulumuistot Oulunsalossa ovat hyvin rakkaita, vaikka lahjat olivat enimmäkseen omatekoisia ja vaatimattomia. Monesti toivoisin, että ne rahat jotka käytetään lahjoihin, joita ei edes saaja tarvitse, annettaisiin hyväntekeväisyyteen. Maalaistytönä meidän jouluun kuului olkipatjaan uudet hyvältä viljalta tuoksuvat täytteet. Olkia oli patjassa niin paljon, että patja oli aivan pyöreä, eikä sinä tahtonut pysyä päällä. Perheiden yhdessäolo ja rauhoittuminen antaa varmasti paremman joulumielen”. - Taina Sarivaara

“Uskoin joulupukkiin vielä kun olin ensimmäisellä luokalla koulussa. Ja olen taas alkanut uskoa uudelleen. Joulukuun sydämessä eikä sitä saa sieltä lähtemään edes kulutushysteria. Kun kuuntelee itseään, löytää lapsen uskon sisältään. Mukava joulumuisto on esim. se, kun omat lapseni olivat pieniä. Joulupukki saapui, laulettiin laulut, istuttiin pukin polvella ja saatiin lahjat. Kun joulupukki lähti, pikku Anttu totesi: “Äiti, joulupukilla oli samanlainen pyykkikori kuin sinulla.”. Lapset olivat olleet Rekolan kirkossa päiväkodin mukana katsomassa jouluista seimiasetelmaa. Anttu tuli kotiin ja ilmoitti tohkeissaan “Äiti, me oltiin kirkossa ja siellä oli se Aatami ja Eetu.” Tarjoitti Mariaa ja Josefia. Ehkäpä oli joskus kuullut myös tarinan Adamista ja Eevasta”.

- Pirjo Lackberg

Marjatta Hiltunen ilmoittaa parhaimmaksi joulumuistoksi lasten ensimmäiset sekä Usassa vietetyt joulut.

Liisa Kihniä muistelee, kuinka ennenvanhaan mentiin hevosella joulukirkkoon. Lampelot ovat samoilla linjoilla: “Mieliinpainuvin joulumuisto on varmaankin se, kun menimme naapurin hevoskyydillä joulukirkkoon 1946 kulkusten soidessa, silloin vielä pääsi reellä ajelemaan Tikkurilassa.” Asko Liinamaa jatkaa: “Mieleenpainuvimpia muistoja ovat ehkä joulukirkkoreissut hevospelillä. Silloiselta syrjäkylältä ajettiin jäätietä pitkin aamupimeällä 10 kilometriä kirkonkylälle aiskellon kalkkeessa. Nykyisin tuo syrjäkylä on Tahkovuoren hiihtokeskuksen myötä muuttunut aivan toisenlaiseksi”.

Helena Kuisma kertoi, kuinka joulua vietettiin hänen lapsuudessaan ja nuoruudessaan suurella joukolla: “ainakin 20 henkilöä oli paikalla”.

Terttu Salosen mielestä lapsuuden joulut olivat parhaat. “koti oli laitettu joulukuntoon siivouksineen, kuusen koristeluineen ja joulusaunoineen, jonka jälkeen jännitettiin pukin tuloa. Lahjat olivat vaatimattomia, mutta ilo oli - uskoisin - yhtä suuri, jos ei suurempi kuin nykyään lapsilla. Hiukan isompana oli hauska arvuutella, kuka on joulupukkina, kun itse ei enää uskonut, mutta oli pikkusisko joka vielä uskoi.”

Aimo Hakkarainen toteaa nähneensä erilaisia joulunviettäjäperheitä, kun oli monena jouluna joulupukkina.

Tytärsaarelais-juurinen Kaija Turtio kertoo, että hänen jouluaaton perinteisiinsä yhdessä Sortavalasta kotoisin olevan miehensä Martin kanssa kuuluu joulusauna ja koivuvihta. “Ruuat ovat ihan perinteisiä”, hän lisää.

Ulla Lehtisen mieliinpainuvin joulumuisto on 1970-luvun lopulta, jolloin hän oli töissä Auro-

ran sairaalassa ja vietti jouluaaton yhdessä lapsipotilaiden kanssa. Surullisin muisto on puolestaan hänen kotipaikastaan Kiikasta, kun naapurin setä kuoli jouluaattona 1966 tai -67.

Ossi Pakarisen mieleenpainuvin joulumuisto oli, kun “mustaturkkinen pienikokoinen joulupukki taapersi sisään ja veli ei kerennyt näkemään - joulupukkia. Siihen loppui jujutus”.

“Olin 3,5 vuotias, kun joulupukki toi meille puiset punaiset (isän tekemät) nukenvaunut. Leikimme pukin kanssa piirileikkiä kuusen ympärillä ja lopuksi pukki tanssi piirileikkiä kettuterrierimme Peten kanssa. Koira murisi ja pukki lauloi, ja kaikki meni lopulta hyvin. Sen jälkeen pukki lähti kahlaamaan lumihangessa kohti seuraavaa taloa. Silloin joulu oli joulu lumihankineen ja pakkasineen. Haluaisin muistuttaa mieliin himmelin ja muitten perinteisten joulukoristeitten ohjeet, koska nuorempi sukupolvi ei varmaankaan ole tietoinen mistä ja miten joulukoriste ennen vanhaan valmistettiin”.

- Sirkka-Liisa Syrjänen

“Olen kai aina ollut jouluihminen, mikä tarkoittaa sitä, että koristelen (aina niillä kauan sitten hankkimillani koristeilla) kotimme jo ensimmäiseksi adventiksi, poltan kynttilöitä, kuuntelen ja laulan joululauluja sekä osallistun kirkossa kauneimmat joululaulut-tilaisuuksiin. (Tosin jouluun liittyy yksi asia, josta yritän nykyään päästä eroon. Ja se on tuo lapsuudesta periytynyt jouluun liittyvä siivousvimma. Silloinhan oli tapana siivota koti lattiasta kattoon. Nykyään voi jo ajatella, että siivota voi muulloinkin. Ei ne hommat minnekään karkaa.) Ja jouluaaton ohjelmaan kuuluu ehdottomasti kuunnella tai katsella, kun Suomen Turku julistaa joulurauhan. (Silloin viimeistään on lopetettava viimeinenkin pölyn pyyhkiminen tai hapsujen oikominen?!) Jouluevankeiumin lukeminen, useimmiten lasten lukemana, periytyy lapsuudestani ja kuuluu edelleen joulun viettoon. Lapsuuden jouluista muistan edelleenkin sen ihanan tunteen, kun

illan myöhäisinä hetkinä pääsin lukemaan joululahjaksi saamaani kirjaa. Taisi siinä sivussa ruskeiden piparien napostelu täydentää lukunautintoa!!

Vanhat (siis erittäin vanhat) joulutavat kiinnostavat minua tai miten esimerkiksi virolaiset viettävät jouluun”.

- Anneli Korhonen

“Mukavat ja ihanat joulunvietot ovat viime jouluilta lastenlasten kanssa vietetyt, edessä tämä tuleva joulu, johon on tullut uusi tulokas”.

- HanneleTuovinen

Helsinkiläistä syntyperää oleva Ritva Suvi-taival muistelee paniikinomaista jouluaattoaan yhdeksän vuoden takaa. Hänen nelivuotias Santtu-poikansa oli nähnyt joulun alla Etolassa keinoturkiksesta valmistetun kirjavan pehmo-käärmeen, jota päätti sitten toivoa joulupukilta. Ritva-äiti kuitenkin unohti tämän poikansa toivomuksen kunnes jouluaattoamuna Santtu sanoi, että kohta se pukki tuo hänelle “käärmeen”. Ritva lähti äkkiä Etolaan, joka sattui vielä olemaan auki ja josta löytyi vielä Santun toivoma käärme. Joulupukki saapui illalla käärmeenmuotoinen paketti kaulansa ympärille käärittynä ja Santtu oli riemuissaan. Käärme oli hänelle niin rakas lelu, että se kului lopulta aivan puhki.

Toimittaja Mirja muistelee lapsuutensa jouluja, kun isä kiinnitti joulukuuseen aina aidot kynttilät tukevimpiin oksiin. Kun kuusenkynttilät sytytettiin palamaan, oli tunnelma harras ja juhlava. Muut valot sammutettiin silloin. “Tähtisadetikut, joita alkoi olla 1960-luvun loppupuolella, herättivät minussa suurta ihmetystä. Itsenäisyyspäivästä muistan, että isä laittoi ikkunalle aina kaksi kynttilää palamaan.

1980-luvun alussa, kun olin alkanut seurustella puolisoni kanssa, meillä oli oikea jouluaaton stressi. Kummankin vanhemmat toivoivat meitä luokseen, emmekä tohtineet sitten kieltäytyä kutsuista, joten kävimme ensin Korsossa mieheni lapsuudenkodissa saunassa ja joulumateriaalia, jonka päälle juotiin kahvit. Sitten Simonkylään minun vanhempieni luokse ja sama järjestys: sauna, joulumateriaalia ja kahvit. Olimme lievästi sanottuna pyörryksissä kak-sinkertaisesta saunomisesta ja kestityksestä.”

Nyt jos joku vielä haluaa kertoa syntyperästään ja/tai mukavista joulumuistoistaan, on sana vapaa ja kirjoitukset tullaan julkaisemaan tulevissa lehdissä!

* * * * *

Joulunviettotapoja eri maissa

Ruotsi

13.12. vietetään valon pyhimyksen Lucian päivää: kynttiläpäinen Lucia tarjoaa aamukahvia ja Lucia-pullia. Joulunviettotavat tulivat Suomeen Ruotsista, joten joulu on hyvin samanlainen molemmissa maissa.

Saksa

Joulukuusi on kotoisin Saksasta. Koristeet ostetaan joulumarkkinoilta. Jouluherkkuja ovat marsipaanileivät, pfefferkuchenit ja Stollen-

pulla. Jouluaattona syödään kalaa, perinteisesti karppia, kuten monissa Keski- ja Itä-Euroopan maissa, sillä aatto on vielä joulupaaston aikaa. Lahjat tuo Kristus-lapsi.

Englanti

Ennen joulua kiertelevät joululauluja laulavat seurueet ovelta ovelle. Joulupuu on nuori mänty. Jouluruokia ovat kalkkuna ja jouluvanukas. Sukat ripustetaan takan reunalle ja yöllä joulupukki käy sujauttamassa niihin lahjat. Jos olet ollut tuhma, sukassasi on hiilenpala!

Viro

Joulua vietetään suomalaiseseen tapaan paitsi jouluruoiltaan. Joulupöydässä ovat mm. uuni-paisti, hapankaalimuhennos runsaan rasvan kera, lihahyytelö, keitetty kieli, verimakkara ja sillisalaatti.

Venäjä

Joulua vietetään 7. tammikuuta. Kirkoissa järjestetään jouluyön jumalanpalveluksia, mutta joulu ei ole vuoden suurin juhla, vaan sellainen on pääsiäinen. Maallisella puolella joulua vietetään lähinnä uuden vuoden riehan jatkeena.

Espanja

Joulu on iloinen juhla, jolle on omistettu paljon lauluja, tansseja ja kulkueita. Aattoyönä kuunnellaan kirkossa messua ja lauletaan joululauluja. Jouluun kuuluu paljon makeaa syötävää. Lapset saavat lahjat vasta loppia-aisena, Kolmen kuninkaan päivänä.

Lähde: www.suomalainenjoulu.fi

SEIJA JA LAURI LEPPÄNEN

Viime Hurakassa julkaistiin Eila ja Veini Vuorelan haastattelu. Koska yhdistyksessämme on monta pariskuntaa jäsenenä, sai Hurakan toimitus idean jatkaa juttujen tekoja heistä. Joulunumeroon on haastateltu Seija ja Lauri Leppästä. Seuraavaan lehteen ovat lupautuneet jututettaviksi Ulla ja Jussi Lehtinen. Odottakaa kukin pari vuoroanne, niin teihin otetaan yhteyttä!

Eräänä marraskuun sateisena torstai-ilta-päivänä istuimme mukavasti Seija ja Lauri Leppäsen viihtyisässä olohuoneessa ja aloimme muistella menneitä. Seija kertoi olevansa kotoisin Jyväskylästä, Lauri puolestaan Kauhajoelta. Kummatkin ovat viisilapsisesta perheestä. He ovat asuneet yli 50 vuotta Vantaalla. Leppäset vihittiin vuonna 1950 Jyväskylässä, jossa he tutustuivat v. 1948 apteekin tiskin takana, jossa Seija työskenteli oppilaana. Lauri opiskeli tuolloin Jyväskylän kasvatustieteiden korkeakoulussa. Lauri muistelee ostaneensa Mustanparran yskän-tippoja, joita valmistettiin apteekissa.

Seija tuli sitten vuonna 1949 Helsinkiin opiskelemaan farmasian laitokselle. Kun Lauri valmistui opettajaksi, hän aloitti työskentelyn Helsingin maalaiskunnan Backaksen kansakoulussa, joka oli rakennettu vuonna 1926.

Nykyään siitä käytetään nimeä Veromäen koulu. Leppäset asuivat koululla 30 vuotta. Tuohon aikaan Backaksen kartano oli toiminnassa ja siellä oli vielä jonkin aikaa Ayrshire-valiokarjaa, joiden pidosta jouduttiin kuitenkin luopumaan. Kolme sikalaa jäi vielä toimintaan.

Leppäset hakivat alkuaikoina maidon kartanosta ja sunnuntaiposti tuli talliin. Koulun keittolaan piti itse hankkia tarvikkeita, joten kokonainen luokka kävi vielä 1950-luvun alussa keräämässä perunoita kartanon pellolta, joka oli ensin ajettu hevosella ja äkeellä. Leppäset muistelevat, kuinka esimerkiksi sokeri ja kahviannokset olivat silloin vielä kortilla.

Backaksen koulun oppilaat koostuivat suurelta osin kartanon työntekijöiden lapsista, mutta myös lähellä sijainneen Tammiston tilan lapset kävivät koulua. “Ylästää ruvettiin tuohon aikaan rakentamaan hartiapankilla, joten sieltä tuli myös oppilaita, samoin Veromäestä, Simonkylästä ja Maantiekylästäkin saakka”, Lauri mainitsee.

Leppäset kävivät toisinaan kävelemässä nykyisen lentokentän alueella, josta he muistavat yhden punaisen talon ja paljon kulleroita, joita poimittiin. Siellä sijaitti myös Elannon turvesuo, josta kuljetettiin ns. rilliradalla turvetta poltettavaksi Elannon tiilitehtaaseen, joka sijaitti nykyisestä Jumbosta länteen päin, suurinpiirtein K-rauta Vantaanportin kohdalla.

Leppäsillemme syntyi kaksi lasta, vuonna 1954 Päivi ja 1960 Pekka. Seija työskenteli Orionilla tuotekehittäjänä 37 ja puoli vuotta. Työpaikka sijaitti ensin Vallilassa, mutta muutti 1970-luvulla Espooseen, josta Seija jäi eläkkeelle. Backaksen koululta Seija kulki bussilla Vallilaan, linja-autojen kylteissä luki silloin Helsinki-Vantaa. Kesäisin hän pyöräili töihin hiekkateitä pitkin.

Leppäsistä tuli Keski-Vantaalla asumisen jälkeen tikkurilalaisia ja he ovat asuneet jo yli 20 vuotta Kukkakedossa. He ovat viihtyneet hyvin Tikkurilassa ja ovat sitä mieltä, että se on paras paikka Vantaalla, koska esimerkiksi kaikki palvelut ovat kävelymatkan päässä. Lauri tuntee itsensä vantaalaiseksi, mutta Seija tuntee itsensä keskisuomalaiseksi. Seija muistelee kotiaan, joka oli järven rannalla. Vaajakoskelle menevän tien rakentamisen jälkeen ei hänen kotitaloaan enää jäänyt jäljelle.

Lauri teki useita kotiseutuoppikirjoja, yksin sekä yhdessä Viljo Holopaisen ja Anja Viekin kanssa. Lauri ja Viljo kiersivät Helsingin maalaiskuntaa polkupyörillä, Päivi-tyttönen oli monesti mukana pyöräntarakalla. Miehet ottivat itse valokuvat kirjoihin ja antoivat monelle paikalle suomenkieliset nimet, esimerkiksi Pähkinärinteessä sijaitsevasta Lammträskista tuli Lammaslampi. He myös keksivät nimiä joillekin paikoille ja kuulivat ihmisiltä, miksi mitään kalliota tai mäkeä oli totuttu kutsumaan. Tynkäkunnaksi jääneestä Helsingin maalaiskunnasta tehtiin uusi kartta johon laitettiin uusi nimistö.

Vantaan kansanperinteen ystävien lisäksi Lauri kuuluu Vantaan sotaveteraaneihin, Tikkurilan reservinupseereihin sekä Vantaan kotiseutuliittoon. Hän on ollut 29 vuotta kaupungin historiatoimikunnan puheenjohtaja ja hän on Vantaa-Seuran perustajajäsen.

Laurin mieleen on jäänyt ensimmäinen joulu sodan jälkeen vuonna 1944 sekä kaksi joulua rintamalla, ensin Syvärillä ja sitten Äänislinnassa. Hän oli korsussa Syvärillä ja joutui sitten uudeksivuodeksi tulenjohtueeseen. Hän palveli ensin tykistössä ja myöhemmin panssarijoukoissa. Lauri oli mennyt kolmen kuukauden koulutuksen jälkeen armeijasta suoraan rintamalle.

Seijankin mieleenpainunein joulu on sotaajalta, jolloin hälytyssireeni soi kesken jouluaterian. Hän muistaa aina kuinka koko perhe

lähti kellariin ja ateriala jatkettiin sitten hälytyksen mentyä ohi. Seija osallistui lapsena rintamalle lähetettävien pakettien tekoon, hän kutoi niihin mm. sukkaa.

Leppästen jouluperinteisiin kuuluu joulukuusi ja käynti joko Tikkurilan tai Pyhän Laurin kirkossa. He vierailevat jouluaattona ensin pojan kotona Jokiniemessä ja illalla tyttären perheen luona Lintuvaarassa. Joulusaunassa he käyvät kotonaan. Jouluruoista parhaimmat ovat heidän mielestään kinkku sekä porkkana- ja lanttulaatikot ja Laurin suuri herkku on lisäksi lipeäkala. Monena jouluna Lauri on seissyt Tikkurilan reservinupseerien järjestämässä kunniavartiossa Pyhän Laurin kirkon sankarihaudalla, joskus kovassa pyryssä tai tuulessakin. Lauri kertoo, että vartiossa seis- tessä on ollut mielenkiintoista seurata ohikulkevia ihmisiä, joista jotkut pysähtyvät ja toiset taas eivät ja saattaapa joku ottaa lakin pois päästään. Kunniavartiossa pukeudutaan armeijalta lainattuihin lumipukuihin sekä turkislakkiin ja varusteena on myös pistoolikotelo.

Leppäsillä on mökki Kauhajoella, metsän keskellä, jossa on myös vietetty jouluja silloin kun lapset olivat pieniä. Mökillä ei ole mukavuuksia. Valaistuksena käytetään öljylamppua. Yleensä Leppäset viettävät neljä viikkoa mökillään kesällä. Viime kesänä he vierailivat tyttären perheen lomaosakkeessa Calahondassa Espanjan aurinkorannikolla. Muuten he ovat matkustelleet paljonkin ulkomailla, mm. Unkarissa, jossa he olivat kuntoutuksessa sekä Brysselissä, jossa tyttären perhe asui jonkin aikaa ja jossa yksi lapsenlapsi, Ella syntyi. Leppäsillä on viisi lastenlasta, joista seitsemänvuotias poika on nuorin. Luxemburgissa he ovat käyneet vuosittain ja yhden joulun he viettivät jopa Sveitsissä

Tikkurilan keskustassa pitäisi olla Leppästen mielestä jotain mikä vetäisi ihmisiä, sitä ei saisi päästää kuivumaan niin, että se on ihmisille vain läpikulkupaikka. "Esimerkiksi Peltolan tori on aivan näivettynyt, mikä on suuri sääli.",

Lauri toteaa. Lisää parkkitilaa olisi saatava. Heurekaan kylkeen rakennettava kulttuuri-keskus ei vaikuta sinänsä Tikkurilan keskustan tilanteeseen. “Ohjelmalliset joulumarkkinat sekä maalaismarkkinat tuovat kaivattua näkyvyyttä Tikkurilalle”, Leppäset sanovat Lauri kertoo, että Vantaan tullessa kauppalaksi tehtiin juhlapäätös Tikkurilan kulttuuritalosta, jossa olisi musiikkisali ym. Vantaan kulttuuri-imagoa pitäisikin nostaa, täällä tukeudutaan liikaa Helsinkiin.

Vantaan kansanperinteen ystävien Elojuhlat ovat tärkeä tapahtuma Vantaalla, mutta niiden henki on alkuajoista muuttunut toisenlaiseksi, Leppäset toteavat. Kotiseututalo Päkasta pitäisi heidän mielestään enemmän hyödyntää sen eri jäsenyhdistysten käytössä, ja kanssakäymistä eri yhdistysten kanssa pitäisi lisätä. “Mutta kuka voisi toimia primus motorina?”, Lauri pohtii.

Vantaan paikallislehdet eivät ole enää mukana paikallisissa tapahtumissa, ne eivät kerro mitä yhdistykset tekevät ja miten ne toimivat, vain ennakkotiedot tilaisuuksista kerrotaan. Lauri mainitsee esimerkiksi yhteislauluillat kirkonkylän myllyllä, joissa ennen toimittajat kävivät ja valokuvasivat, mutta eivät enää. Hän toivoo esimerkiksi Vantaan historiasta kertovia juttuja lisää lehtiin ja muistelee lämmöllä Viljo Sohkasen kirjoituksia. “Lehdistö ei tuo esiin näitä epäkohtia”, Lauri kritisoi.

Mirja Antila

Annan päivän askareet

Annan päivän aikaan Kirkollinen Pyhä Anna on Jeesuksen isoäiti eli Neitsyt Marian äiti. Suomalaisessa kansanrunoudessa hänestä on tullut Annikki, metsänemäntä, vihreäviitta, jolta aneltiin suojelua karjalle ja onnea metsämiehelle.

Ennen vanhaan Annan päivän aikaan joulu-kiireet alkoivat toden teolla. Annan päivänä tai jo edellisenä yönä leivottiin koristeelliset joululeivät. Iltayö nukuttiin ja puolilta öin noustiin leipomaan. Suuri joululeipä koristeltiin isolla aitanavaimella painetulla ristillä tai joulusilmillä. Silloin leipiin painettiin kasvojen muodot. Tämä toukoleipä eli kylvökakko oli tärkeä jouluisen ruokapöydän koriste.

Suuren kylvökakon taikavoimaan uskottiin eikä sitä syöty jouluna. Se kuivattiin ja piilotettiin jyvien joukkoon viljalaariin. Sen uskottiin antavan karjaonnea ja ennustavan tulevan vuoden satoa. Kun karja laskettiin keväällä laitumelle, leipä paloiteltiin karjalle ja talonväelle. Joissakin pitäjissä leipä syötiin kevään ensimmäisenä kylvöpäivänä. Osansa siitä sai kylvömies ja hevonen.

Jouluolut

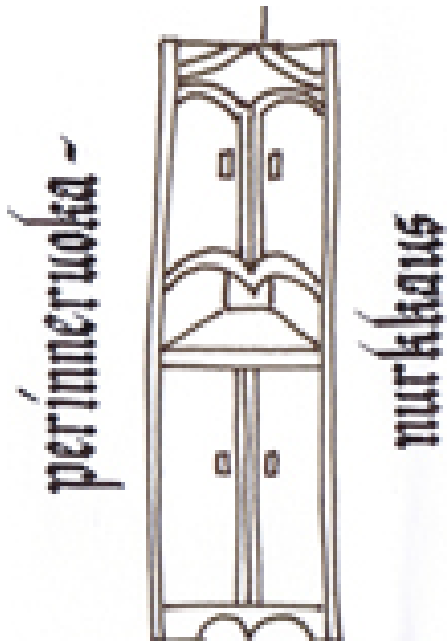
Annan päivänä pantiin myös jouluolut, jota sai jo Tuomaan päivänä maistella. Viime vuosisadan alkupuolella maito oli talvella erityisherkkä. Yksipuolisella ruokinnalla pidetyt lehmät eivät lypsäneet talvella. Siksi olut oli joulujuomana yleisin. Pohjoismaissa jouluoluen juonti on vanha perinne. Viikingit jo ”joiivat joulua”. Uskottiin myös, että jouluviinaryyppy siunaa sadon. Ryyppy tarjottiin jokaiselle, lapsillekin, ja viinaa ripoteltiin tuvan jouluoljille sekä hevosen heinille.

Lähteet:

Ritva Lehmusoksa: Joulu, joulu, armas aika (Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994, toinen painos)

Merja Sillanpää: Happamasta makeaan, Suomalaisen ruokaja tapakulttuurin kehitys (julkaisija Hyvää Suomesta, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2000, toinen painos)

JOULUN PERINNERUOKANURKKAUS

Puumalasta kotoisin oleva Liisa Tanskanen kertoo, kuinka hänen kotonaan valmistettiin jouluaterialle porkkana-puolukkasalaattia: Keitettyihin kylmiin porkkanakuutioihin lisätään puolukkahilloa ja sokeria.

Mirja julkaisee ohessa kauhavalaisen Antilan perheen parhaimmat joulupikkuleipäreseptit:

Antilan Mummun ohuet piparkakut

150 g margariinia tai voita ja 150 g sokeria
1 muna ja 2 rkl siirappia, 1 tl kanelia, 1 tl neilikkaa, 1 tl kardemummaa, 1/2 tl soodaa ja 3 kkp vehnä jauhoja (1,5 dl) kaulitaan ohueksi, paistetaan ihan hetki 225 asteessa

Kanelimurot

250 g margariinia ja 200 g sokeria, 1 muna
1,5 tl soodaa, 1,5 tl kanelia, 375 g vehnä jauhoja margariini ja muna vatkaataan vaahdoksi, muut ainekset lisätään, kaulitaan ja otetaan juomalasin avulla pyöreitä piparkakkuja, keskelle sokeri-kaneli-sekoitusta, paistetaan 225 asteessa.

Ilman kanelimuroja joulu ei ole joulu! Toinen ehdoton herkku on lanttukuutiot. En tiedä, onko tämä eteläpohjalainen resepti, mutta mieheni lapsuudenkodissa näitä syötiin lantulaatikon asemasta. Lantut kuutioidaan n. 1-1,5 mm kokoisiksi paloiksi. Ne ruskistetaan voissa. Vettä ja siirappia lisätään ja haudutetaan kannellisessa astiassa joko liedellä tai uunissa 1-1,5 tuntia tai jopa pidempään, kunnes lantut ovat tummanruskeita. Lisätään maun mukaan valkopippuria ja suolaa.

Lopuksi vielä meidän perheen joulukui-vakakun ohje. Itse pitäisin taateli- tai hedelmäkakusta, mutta perhe ei niistä perusta. Niinpä kehittelemme miehen ja lasten makumielymysten mukaisen oman version K-kaupan ja Me naiset-lehden ohjeista, josta on tullut jo perinne.

Vanha hyvä, pehmeä piparkakku

3 munaa ja 4 dl fariinisokeria, 100 g margariinia tai voita, 1,5 dl kermaa, 1,5 tl kanelia, 1 tl neilikkaa, 50 g manteli-rouhetta, 1 tl soodaa, 4 dl vehnä jauhoja

Vatkaa munat ja sokeri, lisää sulatettu rasva kerman ja jauho-mausteseoksen kanssa. Paista 200 asteessa 40-45 min. Tähän keitän vielä vaalean kinuskikuorrutuksen päälle:

1,5 dl kuohukermaa, 1 dl sokeria, 1 rkl siirappia, 1 rkl voita, 1 tl vanilliinisokeria. Keitä kermaa ja sokeria liedellä kunnes se sakenee. Mausta kuorrutus ja sekoita siihen voi. Anna vähän jäähtyä ja levitä sitten jäähtyneelle kaukulle. Liian juokseva kuorrutus imeytyy kakkuun. Voit koristella pinnan manteli- tai pähkinärouheella.

Ruokanurkkaus sai hyviä perinneruokaohjeita Maire Sieväselältä ja ne julkaistaan seuraavassa numerossa. Mariette Sauhke puolestaan lupasi etsiä ensi joululehteen luumutortun ohjeen, jota on valmistettu jo neljässä sukupolvessa.

Maailma on musiikkia täynnä. Kohtaamme musiikin äänet luonnossa, kulttuuriympäristössä, runossa, puheessa, laulussa, soitossa, tanssissa eli elämän kaikissa käännteissä. Musiikkia on helppo kuunnella, jos vain malttaa kiireiltään pysähtyä.

Kun seuraavan kerran kuljette Vantaankosken ohi, niin kuunnelkaa hetki sen sointia. Kosken pauhu on hyvin matala b-sävel. Se resonoi ihmiskehon värähtelyn kanssa ja on siksi mieltä rauhoittava. Meidän valmiutemme vastaanottaa ja nauttia musiikista on sidoksissa elämänasenteeseemme, ikäämme ja mielentilaan. Nuoria rokki stimuloi ja taidemusiikki pitkäsyttyä, vähän vanhempiin uppoaa Suomi Pop Greatests Hits tai romantiikan ajan mestarit Schubert, Schumann ja Brahms tai meidän oma kansallisromantikkomme Jean Sibelius.

Ihminen kuuntelee musiikkia, joka vahvistaa hänen mieltymyksiään. Musiikin taju kehittyy ja muuttuu iän myötä, ja teinitkin siirtyvät rokista iän myötä rauhallisempaan saundiin. Rokkivaarit tietenkin rokkaavat läpi elämänsä vanhentumatta, kuten Tupu, Hupu ja Lupu. Hyvää musiikkia kannattaa aina kuunnella, se tuo hyvän mielen.

Miksi sinun kannattaisi ottaa soitin käteen tai huulille? Varmaan olet jo miettinyt ja löytänyt tähän monta hyvää vastausta ja parempia kuin tämän kirjoittaja osaa edes kuvitella. Voisin kuitenkin arvuutella, että musiikkia soittamalla pääset hyvään seuraan, yhdessä soittaminen on palkitsevaa ja opettavaa, uuden oppiminen innostaa ja toisaalta opittava ei koskaan lopu. Soittaminen parantaa myös ilmaisutaitoja. Hyvin artikuloitu puhe on sävelkorkeuksiltaan rikasta, rakenteeltaan jäsenneltyä ja äänenkäytöltään vaihtelevaa, lähellä musiikin perusrakenteita. Soittamalla opit puhumaan,

ehkä jopa lausumaan ja myös käyttämään kehon liikkeitä sanoman rikastuttamisen.

Aina ei osu nuotti kohdalleen, mutta siitä harrastelijan ei kannata lannistua. Fraseeraus ja sävelpuhtaus kehittyvät ajallaan ja lopulta jokainen soittaa tyyllillään ja kuuliija kuulee tavallaan, toinen kuulee 100 oikeaa säveltä ja toinen kolme väärää, sen mukaan miten korvat on säädetty. Kannattaa muistaa, että kirjoitettu nuotti ei vielä ole musiikkia, vaan vasta sen tulkinta.

Matti Ruuti

Vantaan kansanperinteen ystävät ry:n jäsen

Kirjoittaja soittaa omaksi ilokseen ja vaimonsa kauhuksi viulua ja alttoviulua

TAPAHTUMAKALENTERI

Muistathan, että lauantaina 13.12 klo 9.00-15.00 ovat perinteiset ja odotetut **joulumyyjäiset** Päkaksessa! Myytävänä on tuttuun tapaan aitoja seuramme jäsenten valmistamia käsityötuotteita, riisipuuroa ja sekahedelmäkeittoa, kahvia ja torttuja. Arpajaiset. Kaikki joukolla paikalle!

* * * * *

Sotungin Wanhan Ajan Joulun -tapahtuma:

Tunnelmallinen joulukonsertti koko perheelle sunnuntaina 14.12.2008 klo 18.00
Sotungin Nuorisoseuran talo Fagerlundissa, Sotungintie 25. (Eniro 83/DU-86)
Oopperalaulajien tulkitsemia vanhoja perinteisiä sekä uusia iloisia joululauluja.
Erikoisuutena nuorten soittajien esittämänä kanteleen, oboen ja tuuban soittoa.

Puffetti auki jo klo 17 alkaen. Vapaa pääsy, ohjelma 5 euroa.

Järjestäjänä molemmissa tapahtumissa ovat Sotungin puuhanaiset
Hakunilan aluetoimikunnan tukemana. Lisätietoja Eila Vuorelalta puh. 040-912 7366.

* * * * *

Ryhmien toiminnot käynnistyvät jälleen vuoden alusta:

- senioritanssit alkavat tiistaina 13.1. klo 18.00 Violassa
- kansantanssiharjoitukset alkavat keskiviikkona 14.1. klo 18.00 Peltolan koululla
- runoryhmä alkaa torstaina 15.1. Peltolan koululla klo 18.15
- käsityökerho Peukaloisten toiminta alkaa 23.1. ja jatkuu:
13. ja 27.2., 13. ja 27.3. sekä 24.4. aina perjantaisin klo 11-14
Violassa, Orvokkirinne 4
tiedustelut ohjaaja Hilikka Peltonen puh. 050-410 9579

* * * * *

Oletko muistanut maksaa tämän vuoden jäsenmaksun?
Ensi vuonna jäsenmaksu nousee 15 euroon.

* * * * *

Tiedoksi kaikille, että seurallemme teetetään oma t-paita!

Kuvakooste pikkujouluista, jotka pidettiin Violassa lauantaina 22.11.2008. Valokuvaajana toimi Risto Suorto

HALLITUKSEN YHTEYSTIEDOT 1.1.2008

Kalervo Pelkkikangas 8724264 kalervo@pelkkikangas.net	040-5772645	puheenjohtaja
Hilkka Peltonen	050-4109579	Peukaloiset
Pirjo Pietikäinen	0400-971688	puvusto
Taina Sarivaara 822661 taina.sarivaara@elisanet.fi	040-5708077	sihteri
Liisa Tanskanen 8273314	040-9003881	juhlavastaava
Raimo Tanskanen 8273314 raimo.tanskanen@kolumbus.fi	040-9003880	varapuheenjohtaja
Anna-Liisa Uusi-Eskola 897712 uusi-eskola@kolumbus.fi	044-3463723	Hurakan toimittaja
Muut toimihenkilöt		
Mirja Antila 8712107 mirja.antila@kolumbus.fi	050-5996936	Hurakan päätoimittaja
Liisa Pöyhönen liisa.poyhonen@elisanet.fi	040-5101742	rahastonhoitaja
Kaija Turtio kaija.turtio@kolumbus.fi	040-5962140	jäsenrekisteri
Jani Leskelä jani.leskela@saunalahti.fi		internet-vastaava

Vantaan kansanperinteen ystävien internet-sivut löytyvät osoitteesta
www.vantaankansanperinteenystavat.net
materiaalia sivuille voi lähettää sähköpostilla: jani.leskela@saunalahti.fi

